

Vuosikirje 2014

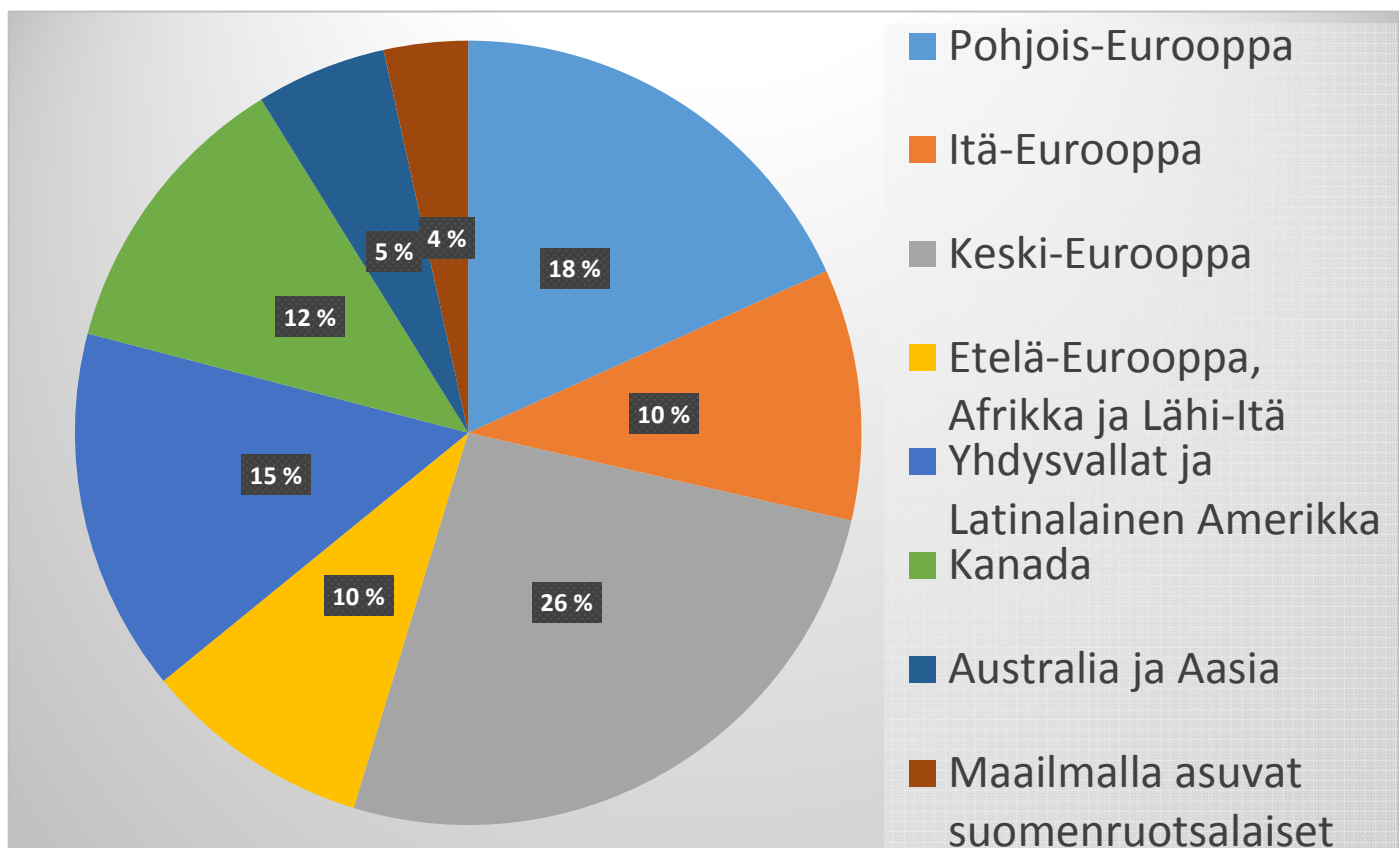
Hyvä ulkosuomalaisparlamentin jäsenjärjestö!

"Hyvä Tuomas joulun tuopi, paha Nuutti pois sen viepi."

Vanhojen lakien mukaan joulurauha kesti 20 päivää ja päättyi siten tämän viikon tiistaina, 13. tammikuuta. Nyt on jouluruoat syöty ja odottavat arkityöt, ”selkäviikot ja reikäleivät”.

Kiitän kuluneesta vuodesta kaikkia teitä ulkosuomalaisparlamentin toiminnassa mukana olevia ulkosuomalaisia yhteisöjä omine jäsenistöineen! Vuonna 2014 olette seuranneet ulkosuomalaisille tärkeitä asioita ja olleet yhdessä miettimässä miten niitä tulee muuttaa tai parantaa. Olette antaneet elokuun 5. päivä 18-vuotiaan täysi-ikäisyyden saavuttavalle ulkosuomalaisparlamentille (USP) aikaanne ja asiantuntemustanne, seuraten toimintaa mahdollisuuksien mukaan, esimerkiksi USP:n kahdeksalla eri maantieteellisellä alueella järjestettyjen aluekokouksien kautta.

Vuoden 2014 lopussa teitä oli yhteensä 505 ulkosuomalaisyhteisöä 37 maailman eri maasta, mukaan USP:n toimintaan liittyneitä yksinkertaisesti ratifioimalla USP:n säännöt. Alueellisesti jakaudumme näin:

Alueiden edustajiemme eli USP:n kahdeksan varapuhemiehen, USP:n kotisivujen (www.usp.fi), oman tiedotuksen sekä Suomi-Seuran tiedotuksen kuin myös ulkosuomalaisen median ja tapahtumien kautta on välittynyt tietoa USP:n toiminnasta sekä USP:n vuoden 2012 täysistunnon päätöslauselmien edunajosta ja muista ulkosuomalaisasioista. Jokaisella kahdeksalla alue-edustajalla on omat varahenkilönsä ja alueilla omat kotisivunsa internetissä USP:n kotisivuilla. Alue-edustajat ovat USP:n varapuhemiehiä jotka muodostavat USP:n puhemiehistön yhdessä puhemiehen kanssa. He ovat käytettävissänne, samoin kuin

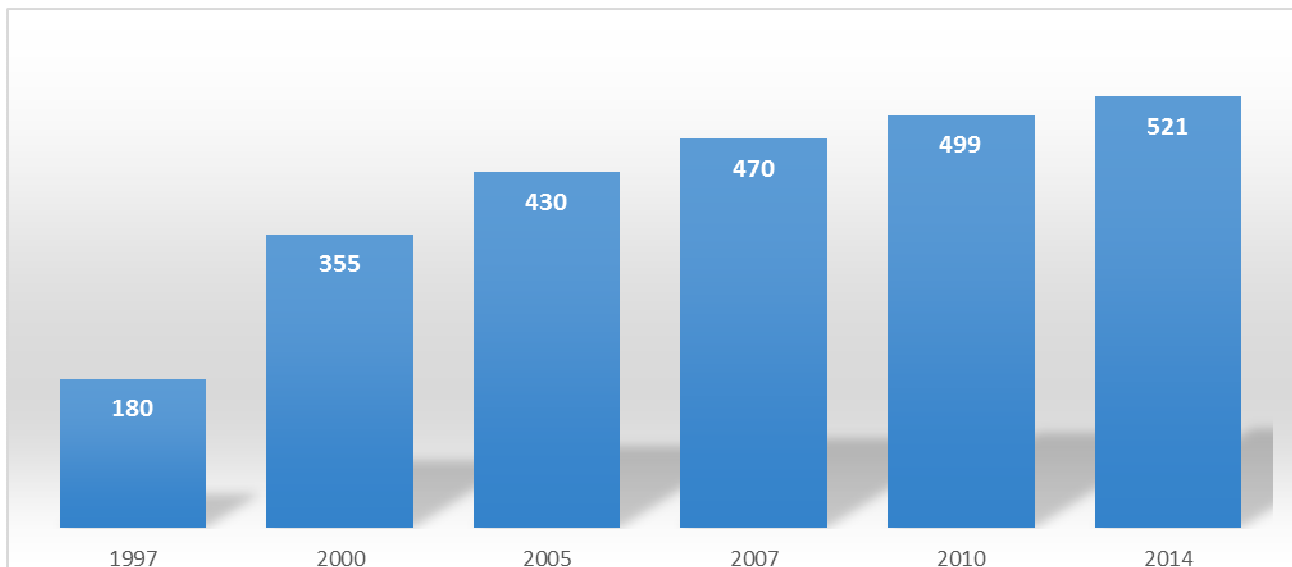
Vuosikirje 2014

parlamenttisihteeri Helsingissä, USP:n sihteeristönä toimivassa Suomi-Seura ry:ssä. Yhteystiedot löytyvät tämän vuosikirjeen pohjalta.

...Varhaiskeskiajalla marttyyrikuoleman saaneet piispa Knud ja prinssi Knud lienevät antaneen nimen perinteelle, joka oli Suomessa jo yli 300 vuotta sitten muuttunut Nuutinpäiväksi loppiaisen 6.1., tiimoilla, heti sen jälkeen. Nuuttipukkiperinteen saimme Ruotsista. Pelottavat karvoihin pukeutuneet sarvipäiset nuoret miehet kiersivät talosta taloon vaatien joulunpyhistä yli jäänyttä olutta. Perinne elää vielä Lounais-Suomessa jossa lapset kiertävät fantasia-asuissa ovelta ovelle laulamassa tai loruttamassa. Miten tämä liittyy ulkosuomalaisparlamenttiin?

Ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten ja sukujuuriltaan suomalaisten lukumäärä on yli 1,6 miljoonaa. Tämä virallinen monen maan maakohtaisiin tilastoihin perustuva luku on turvallinen käyttää. Useamman polven ulkosuomalaisia, mikäli kaikkialla voisivat tilastoissa ilmoittaa etniseksi taustakseen suomalaisuuden, on kyllä vieläkin enemmän. Suomalaisuus merkitsee monia eri asioita. Kuten Nuutti, myös tavat ja perinteet ylläpitää suomalaisuutta muuttuvat. Merkittävää on yhteenkuuluvaisuuden tunne. Se saa erilaisia ilmenemismuotoja. Perinteet saadaan, mutta niitä myös luodaan. Tässäkin on ulkosuomalaisten merkitys maailmalla Suomen lähettiläinä. Toivokaamme, että Suomen valtiollisen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoteen 2017 mennessä, kun kokoonnumme USP:n 20-vuotisjuhlaistuntoon, on kalenterissa ulkosuomalaisuuden merkkipäivä (vaikka lippu-merkinnällä suositukseksi liputtaa). Merkkipäivä sitoisi kansakunnan yhteen maan rajoista huolimatta.

Tänä keväänä tapaamme Helsingissä ulkosuomalaisparlamentin 8. varsinaisessa täysistunnossa. Se kokoontuu 22.-23.5. Helsingin yliopiston päärakennuksessa. Jäsenjärjestöjemme kehitys osoittaa, että USP:lla on väliä; tärkeä rooli ja tekemistä:

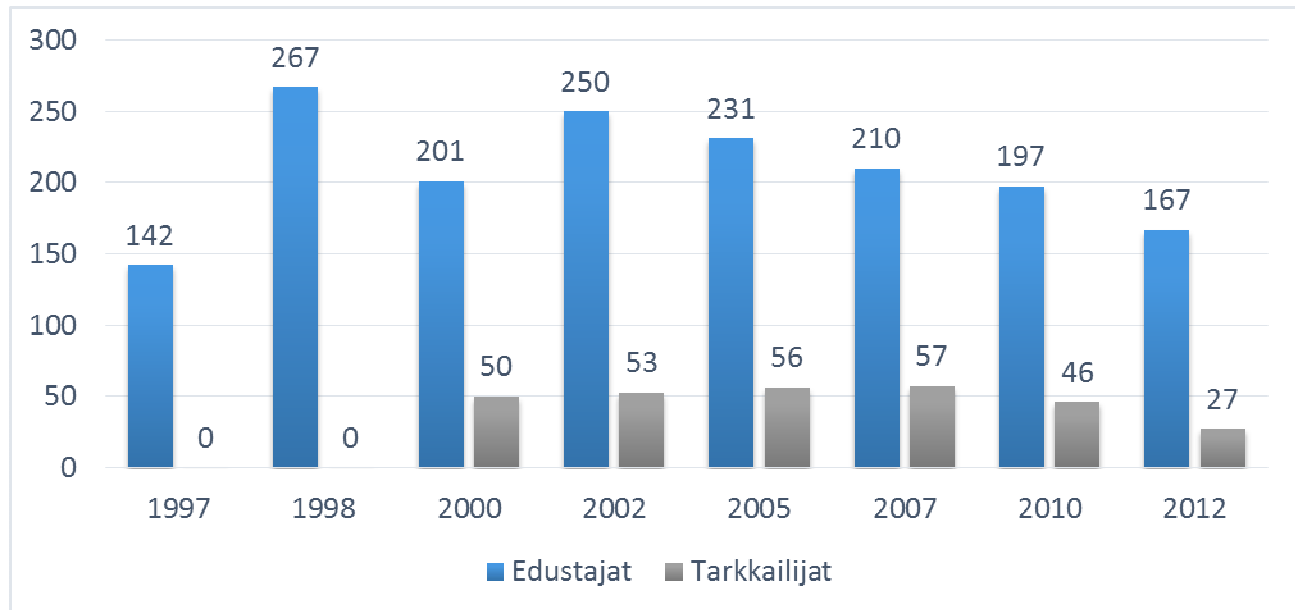

Kannustankin teitä osallistumaan sankoin joukoin vuoden 2015 istuntoomme. Erityisesti USP:n jäsenjärjestökyselyn tuloksista näkyy, että USP:n roolia kiitetään mutta että siltä toivotaan lisää. Yhdessä olemme vahvoja. Meillä on tunnettu ja tunnustettu, vaan ei virallistettu asema ulkosuomalaisten etujen ajajana ja linkkinä suomalaiseen yhteiskuntaan. Parlamentti-istunnossa vaikutamme meihin vaikuttaviin asioihin kuten passit ja viranomaispalvelut, kirjeäänestys, eläkkeiden verouudistus ja senioriasiat, kielen opetus ulkomailla ja Suomi-koulujen tuki, YLE:n suomenkieliset radio- ja tv-lähettykset ja sähköisen

Vuosikirje 2014

viestinnän perustavanlaatuiset muutokset. Päättämme siellä keskeiset tavoitteet vuosille 2015-2017, pyrimme tekemään asiat paremmin, ja kuka tietää, valmistamaan USP:a lainsäädännön piiriin.

Henkilöstuntoedustajien ja tarkkailijoiden määrät ovat vaihdelleet perustavasta istunnosta 1997 alkaen: 1998 (edustajat ja tarkkailijat yhteensä), 2000, 2002, 2005, 2007, 2010 ja 2012. Muutokset kertovat työn kutsusta kuin myös saavutetuista eduista, tehostuneesta edunajosta, ja järjestötyön luonteen muutoksista.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN EDUNVALVONTATYÖ VUONNA 2014

Kirjeäänestyksen suhteen ei tilanne keväällä 2014 oikeusministerin luona vieraillessa ollut muuttunut sitten puhemiehistön kevään 2013 oikeusministeri-vierailun. Ministeriö pysyi odottavalla kannalla. Hallituspuolueissa oli havaittavissa siirtyminen puoltavalle kannalle. Eduskunnassa ei kevään budjettikehyskeskustelussa osoitettu varoja lainvalmisteluun (vaalijohtajan mukaan hinta olisi järjestelmän perustamiseksi ja ensimmäisten kirjeäänestysvaalien järjestämiseksi noin 350 000 €). Syksyllä oli tulevien eduskuntavaalien takia myöhäistä panostaa näihin lisäbudjetoinnilla. Puhemiehistö kohdensi kirjeäänestysmyönteisyyteen vaikuttamisen kahdeksaan eduskunnan suurimpaan puolueeseen. Niiden puheenjohtajien arviot vaihtelivat myöntäväisestä ehdottomasti kannattaviin. Koska hanke ei ole viime vuosina edennyt hallituksen esitykseksi oikeusministeriön työstä ja laajasta ministeriöiden ja puolueiden tuesta huolimatta, kannustettiin keskustelun ja rahoitusaloitteen siirtämistä eduskuntaan. Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta kiinnostui asiasta suuresti kuullessaan Suomi-Seuraa ja USP:a toisesta aiheesta. Valiokunta halusi kirjeäänestyksestä erillisselvityksen. Se sai 30.10. vuosikymmenen kattavan *Ehdotus kirjeäänestyksen toteuttamisesta ulkosuomalaisille kansallisissa vaaleissa ja Suomeen verrattavan (Ruotsin) mallin referointi*. Ehdotimme kirjeäänestyksen pikaista toteuttamista, mikä edellyttää vaalilain (714/1998) muutosta ja varojen myöntämistä tähän tarkoitukseen.

Internet-äänestys on USP:ille tulevaisuuden äänestystapa ja haluamme sitä edistettävän, muttei kirjeäänestyksen kustannuksella eli hidasten jälkimmäisen kiireellistä toteuttamista. Puhemiehistö ja sihteeristö kävivät asiasta vuoropuhelua oikeusministerin, puolueiden puheenjohtajien ja virkamiesten kanssa. Kirjeäänestys koskee etä-äänestysoikeuden periaatteellista toteutumista ja olisi toteutettavissa noin kahdessa vuodessa (kunnallisvaalit 2016, presidentinvaalit 2018). Internet-äänestys koskee

Vuosikirje 2014

äänestystapaa. Oikeusministeriön v. 2013 lopussa asettaman nettiäänestys-työryhmän tulisi luovuttaa 30.1.2015 ehdotus ministerityöryhmälle teknisistä ratkaisuista ja tarvittavista lainmuutoksista neuvotantavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä. Työ on hidastunut.

Suomi-koulut ovat tärkeitä ulkosuomalaisten lasten kielen ja kulttuurin vaalimisessa. Niiden vuosittain tarvitsemaa kokonaisrahoitusta ei v. 2014 vielä vakinaistettu opetus- ja kulttuuriministeriön omassa budjettiesityksessä. Koulujen tulevaisuus on USP:n tärkeimpiä edunvalvontatehtäviä. Vuonna 2009 Suomi-Seura alkoi hallinnoimaan niiden opetus- ja kulttuuriministeriöltä tulevaa, Opetushallituksen valvomaa rahoitusta. Joulukuussa eduskunnan lopulliseen, vuosia samana pysyneeseen hallituksen budjettiesitykseen 450 000€ saatiin hallituspuolueiden kansanedustajien avulla taas lisämääräraha 150 000€. Se sallii Suomi-koulujen täyttää niille asetetut kriteerit ja vaatimukset. Pysyvästi riittävälle tasolle päästäisiin saattamalla asia vaalien jälkeiseen ministeriön kehyspäättökseen. Parannus asemaan on vuoden aikana ministeriön alaisuudessa valmisteltu opetussuunnitelma-suosituksen käyttöönotto ensi kesälomiin mennessä.

Passinhaku on edelleen kallis ulkomailla. UM:n mukaan kustannusrakenne saavutti kesäkuun 2014 hintanoston jälkeen saturaatiopisteen: perittävät kulut kattavat kustannukset. Puhemiehistö tapasi sisäministeriön poliisiosaston ja ulkoasiainministeriön edustajia ja sihteeristö hoiti seurantaa. Kymmenen vuoden passiin ei ole siirrytty koska passin mikrosirun valmistaja antaa lyhyemmän takuun. Ulkosuomalaisten erityistarpeiden huomioimista hidastavat tekniset ratkaisut: ulkoasiainministeriöllä (vastaa passien hakumenettelystä ulkomailla) ja poliisilla (vastaanottaa passit) ei ole yhteensopivia tietojärjestelmiä. Näin kotimaassa tehdyt uudistukset eivät juurikaan näy passinhakuprosessin helpotuksina ulkomailla.

Suomessa sähköinen passin hakeminen helpottui v. 2015 alussa. Kotisivut ja Suomi-Seuran sähköinen tiedote Sutinat (löytyy Suomi-Seuran kotisivuilta) kertovat muutoksista. Sähköinen vireillepano laski passin ja henkilökortin hintaa, mikä lisäsi eroa ulkomailla hankittavan passin hintaan (140 €, pikapassi 160 €). Passihakemuksen sähköinen vireillepano edellyttää vahvaa sähköistä tunnistautumisvälinettä, mikä ei ole mahdollista haettaessa passia Suomen ulkomaanedustustoista. Edelleenkin sähköiset tunnistimet sisältävä henkilökortti pitää anoa poliisilta Suomessa. Vakituisesti ulkomailla asuva ei saa suomalaisia verkkopankkitunnuksia. EU:ssa valmistettava asetus vastavuoroisesta sähköisestä tunnistautumisesta saattaa valmistua v. 2018.

Kiertävät passisalkut ovat toimineet hyvin ja saaneet kiitosta. UM:n passi- ja viisumiyksiköstä kuultiin juuri, että nykyiset passisalkut pidetään kunnossa, mutta uusia ei toistaiseksi hankita koska niiden uusia käyttötarkoituksia mietitään (kuten lisättäisiinkö viisumi- ja oleskelulupa-asioita).

Ulkoasiainministeriön edustautumisverkoston uudelleenjärjestämisen lainsäädäntöhanketta ohjasi taloudellinen haaste: kaikkien suurlähetystöjen on tullut tarjota sama palvelupaketti riippumatta kysynnän määrästä. USP lausui kahdesti tästä konsulipalvelulain muuttamisesta. Verkoston tulee olla saavutettava ja toimintakykyinen ja sieltä tulee löytyä tarpeellinen tieto-taito. Olimme asiasta kuultavana eduskunnan ulkoasiainvaliokunnassa. Sen lakiesitystä kannattava mietintö huomioi USP:n huolenaiheet hyvin.

Yleisradiolähetysten saatavuus maailmalla on haaste YLE:n julkisen palvelun roolille, korosti puhemiehistö kevään YLE-vierailullaan. Palvelut eivät ulkosuomalaisten mielestä seuraa yleistä palvelujen kansainvälistymistä. Internetin kautta voi jo kuunnella kaikkia kotimaisia radiokanavia mutta kotimaisten TV-ohjelmien näkyminen YLE Areenan kautta ulkomailla on vasta tavoite. YLE sai palautetta TV Finlandin palveluista Ruotsissa. Riippumatta TV Finlandin lähetysoikeuksista (Ruotsinsuomalaisten keskusliitolla RSKL) ja lähetyssovimuksista (Suomen ja STV:n välillä), ei kanavan ohjelmasisältöön voi vaikuttaa koska YLE

Vuosikirje 2014

päittää ohjelmatarjonnasta. Vanhojen asiakkaiden huomioiminen muutosten keskellä on tärkeää. Suomi-Seuran piirissä on mietitty ulkosuomalaisten asioiden kaksisuuntaista tiedottamista, ja puhemiehistö toivoi YLE:n mukaan tulevista mikäli ulkosuomalaisia palveltaisiin modernia tekniikkaa käyttäen 'maailmanradio'-ajatuksella.

Hallituksen ulkosuomalaispoliittisen ohjelman (2012-2016) seuraamista, käyttöönottoa ja tavoitteiden kirjaamista tulevaan hallitusohjelmaan korostettiin pitkin vuotta.

Ulkosuomalaisparlamentin saattaminen lainsäädännön piiriin, saamelaiskäräjien malliin, voisi turvata sen tulevaisuutta ja toimintaa, esitti puhemiehistö keväällä opetus- ja kulttuuriministeriön kansliapäällikölle. USP:lla on vakiintunut muttei virallistettu asema edunvalvojana ja äänitorvena. Tämä on vahvistanut sen sihteeristönä toimivan Suomi-Seuran asemaa. Seuran meneillään olevan tulevaisuuden strategia-uudistuksen työryhmän toimintastrategia valmistuu istuntoon 2015 mennessä. Puhemiehistö keskusteli syksyllä USP:n toimintaedellytysten turvaamisesta ja tutustui mallintaviin suomalaisiin kulttuuri- ja kielellisten ryhmien edunajomalleihin, kuten itsehallintoelin Saamelaiskäräjät ja ruotsinkielisten yhteistyöelin Folktinget.

Ulkosuomalaisparlamentin rahoitus tulee kokonaan Suomi-Seuran varoista eikä istuntovuosina myönnetä mitään lisävavustusta järjestelyihin.

USP-jäsenjärjestökysely 2014 kevät-kesällä selvitti odotuksianne ja tarpeitanne, mitä toivotte USP:lta, ja mitä voimme tehdä paremmin. Tärkeimpinä tehtävinä pidetään tiedonvälitystä ulkosuomalaisia koskevista asioista, ja heidän etujensa valvontaa Suomessa. Vastaajista 75 % oli tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä USP:n tapaan hoitaa tehtäväänsä. Perusteluissa viitattiin aiempiin saavutuksiin. Palautteessa perättiin kuitenkin tehokkaampaa tiedotusta ja aktiivisempaa näkyvyyttä istuntojen välillä. Kysely oli avoin kaikille, joilla on järjestönsä puolesta kokemusta USP:n työstä, ovat osallistuneet parlamentti-istuntoon tai ovat kiinnostuneita ulkosuomalaisten etujen ajamisesta Suomessa tai kotimaassaan. Vastauksia tuli 82 kolmella kielellä kaikilta USP-alueilta. Vastaajista 42% tuli Keski-Euroopan alueelta. Tuloksista opitaan. Niitä seurataan vuonna 2015 tarkasti. Kyselyn 15 kysymyksen esittely tuloksia ladataan 13-sivuisena USP:n kotisivuille, ja on tilattavissa sihteeristöstä. Se pohjaa yksityiskohtaiseen puhemiehistön saamaan 23-sivun peruseräraporttiin joka sisältää yksittäiset vastaukset ilman alue-, maa- ja lähettäjä-tunnuksia.

Elokuussa 2014 kahdeksan vuotta parlamenttisihteerinä USP:ia palvellut Tina Nordqvist siirtyi toisiin tehtäviin. Hänen kätensä jälki näkyy onneksi monessa asiassa.

PUHEMIEHISTÖ

Puhemiehistö kokoontui Helsingissä vuonna 2014 kaksi kertaa. Kevätkokous pidettiin 8.-9.5.2014 ja syyskokous 23.-24.10. Kokousten lyhyet yhteenvedot sekä pöytäkirjat löytyvät USP:n Internet-sivulla.

Ulkosuomalaisparlamentin puhemiehenä toimii Jarmo Virmavirta huhtikuusta 2013 lähtien, jolloin hänet valittiin Suomi-Seura ry:n puheenjohtajaksi.

Puhemiehistö 2012-2015:

Suomi-Seura ry:n puheenjohtaja Ville Itälä (1.1. - 16.4.2013)

Suomi-Seura ry:n puheenjohtaja Jarmo Virmavirta (16.4.2013 -)

Vuosikirje 2014

Alue: Varapuhemies / Varahenkilö:

Australia ja Aasia: Risto Söder / Mikko Pekkala

Itä-Eurooppa: Wladimir Kokko / Markku Lehtonen

Kanada: Veli Niinimaa / Tuire Walsh

Keski-Eurooppa: Kati Hognes / Reino Ruusunen

Maailmalla asuvat suomenruotsalaiset: Barbro Allardt Ljunggren / Johannes Helander

Pohjois-Eurooppa: Seija Sjöstedt / Pirkko Karjalainen

Etelä-Eurooppa, Lähi-itä ja Afrikka: Raimo Luokomaa / Timo Sainio

Yhdysvallat ja Latinalainen Amerikka: Marita Cauthen / Satu Mikkola

TULEVA VUOSI 2015

Puhemiehistön kuluvan parlamenttikauden (2012–2015) päätavoitteet ohjaavat edelleen toimintaamme:

- kirjeäänestyksen toteutuminen ulkosuomalaisille
- Suomi-koulujen toiminnan turvaaminen ja ulkosuomalaisten lasten ja nuorten koulutuksen, äidinkielen ja kulttuurin tukeminen
- vanhenevien ulkosuomalaisten tukeminen
- ulkoasiainministeriön ulkomailla asuville Suomen kansalaisille tarjoamien palvelujen turvaaminen
- ulkosuomalaisten ja paluumuuttajien hyvien suhteitten vaaliminen Suomeen ja integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan
- ulkosuomalaispoliittisen ohjelman laatiminen, hyväksyminen ja soveltaminen kaikilla hallinnonaloilla sekä
- paikallisen ulkosuomalaistoiminnan sekä -yhdistysten tulevaisuuden ja elinvoimaisuuden tukeminen

Tämä on istuntovuosi! Ulkosuomalaisparlamentin istunto kokoontuu 22.-23.5.2015. Järjestöt tekevät jo aloitteita. Ne on jätettävä sihteeristöön 22.2.2015 mennessä, yhtä aikaa järjestöjen oman istuntoilmoittautumisen kanssa. Henkilöosallistujien nimien ja valiokuntavalintojen viimeinen jättöpäivä on 10.4.2015. Istuntoa edeltävänä päivänä 21.5.2015 on kaiken ikäisille mielenkiintoista oheisohjelmaa. Tarkemmat tiedot löytyvät yhteisönne marraskuun 2014 lopulla saamasta istuntokutsukirjeestä, USP:n kotisivuilta ja ottamalla sihteeristöön yhteyttä.

Osa alueiden kokouksista ehditään pitää ennen aloitteiden sisäänjättöpäivää. Joillakin alueilla kokoonnutaan paikallisemmin. Aloitteet listataan kotisivuille sitä mukaa kun ne saapuvat sihteeristöön.

Kiitos kaikille seuroille ja vastuuhenkilöille kuluneesta vuodesta!

Sini Castrén
parlamenttisihteer

Ulkosuomalaisparlamentti / Utlandsfinländarparlamentet / Finnish Expatriate Parliament
Mariankatu 8 / Mariégatan 8
00170 Helsinki / Helsingfors
Suomi / Finland
puh / tel +358 (0)9 6841 2127
fax +358 (9) 6841 2140
sini.castren@suomi-seura.fi
www.usp.fi
Myös: www.facebook.com/Ulkosuomalaisparlamentti